

و بست علمي او څېړنيزه مجله

کال ګڼه ټوک

۱۴۰۱ دوهمه لومړۍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بُست علمي او خپرنيزه مجله

بُست پوهنتون

لومړی ټوک – دوهمه گڼه

کال – ۱۴۰۱

بُست علمی او خپرنیزه مجله بُست پوهنتون

د امتیاز خاوند: بُست پوهنتون

مسؤل مدیر: پوهنمل دوکتور ناصر ضیا ناصری

کتنپلاوی:

پوهندوی رضوان الله مملوال	پوهنوال دوکتور احمد جاوید پویش
پوهنمل عبدالعزیز صابر	پوهنوال دوکتور خال محمد احمدزی
پوهنمل عبدالولي هجران	پوهندوی دوکتور غلام رسول فضلي
پوهنمل حنیف الله باوري	پوهندوی دوکتور علی احمد
پوهنیار عبدالولی همت	پوهنمل دوکتور عبدالوهاب حکمت
پوهنیار بشیر احمد بابا زوی	پوهنمل دوکتور ناصر ضیا ناصري
خان محمد وفا	پوهندوی نیاز محمد زاهدي
ډاکټر ذبیح الله انوری	

ډیزاین: د بُست پوهنتون دخپرنیزو او فرهنگي چارو مدیریت

د خپرولو کال: ۱۴۰۱

پته: بُست پوهنتون، لښکرگاه، هلمند، افغانستان

د بُست پوهنتون د رئیس پیغام

په نني ژوند کې د یوې علمي مؤسسي یو له مسؤلیتونو څخه دا دی، چې نه یواځې خپل محصلان د پوهې په گانه سمبال کړي، بلکې د پوهنتون د لوړو زده کړو لرونکو پوهانو او استادانو د علمي زیرمتون څخه داسې څه وخت په وخت راوباسي، چې د ټولني د ژوند د اړتیاوو د پوره کولو لپاره او یا لږ تر لږه د ټولني د لوستي قشر د خبرولو او که وکولای شي له هغوی څخه د عمل په ډگر کې د گټې اخیستنې په موخه، په کار واچول شي.

و دې موخې ته د رسیدلو لپاره پوهنتون باید یو داسې علمي خپرندویه ارگان ولري، چې په هغه کې د پوهنتون ټول با صلاحیته منسوبین که هغه استاد وي، که کارکوونکی او که زده کړه یال، خپلې علمي او څېړنيزي مقالې او لیکنې د کاغذ پر مخ باندې کښېښودلای شي.

زما په شخصي آند پدې مجله کې لکه له نوم څخه چې یې ښکاري، باید داسې مسائل را برسیره شي، چې نه یواځې په پوهنتون پورې راگیر پاتې شي، بلکې په عام ډول سره د افغاني ټولني او په ځانګړي ډول سره د هلمند ولایت د اوسیدونکو نني او سبا ژوند ته په کتلو سره، بریالیتونونه، ستونزې، وړاندیزونه او د حل لارې-چارې، وړاندې کړل شي. هغه وخت به د بُست پوهنتون علمي مجله یواځې د بست پوهنتون نه، بلکې د ټول هلمند ولایت، آن د سیمي او ټول افغانستان په کچه د پوهې او څېړنې په برخه کې د وخت د غوښتنو سره سم، د پاملرنې وړ او و ځوان نسل ته د یوې سمې لارې د ښودلو په موخه، یوه محبوبه او پر زیاتو خلکو باندې گرانه مجله وي او په ټول هیواد کې به خپل مینه وال ولري.

دا مجله به د بُست پوهنتون د مشرتابه، استادانو، محصلانو، فارغانو او ټولو مینه د علمي او څېړنيزو مقالو د خپرولو لپاره که هغوی د پوهې په هر ډگر کې چې وي، یو څېړنيز ارگان وي، چې و خپریدلو ته به یې ټول مینه وال په تمه ناست وي. څومره به پرځای او ښه خبر وي، چې د ټولني لوستی قشر په تیره بیا د بست پوهنتون محترم استادان، فارغ شوي او بر حاله محصلان د علمي او څېړنيزو مقالو ولیکلو ته وهڅول شي.

زه د بُست پوهنتون د ټولو منسوبینو په استازیتوب ویاړ لرم، چې د بُست پوهنتون د علمي مجلې د خپریدلو له امله د محترم مؤسس، محترم علمي مرستیال او د څېړنې له محترم آمر او همدا رنگه د مجلې له ټولو کارکوونکو او پرسونل څخه د زیار او زحمت په گاللو سره چې مجله یې و خپریدلو ته چمتو کړې ده، مننه او قدرداني وکړم، ټولو ته د زړه له کومې مبارکي وایم او هیله لرم چې د بُست پوهنتون د علمي مجلې کارکوونکي به خپل رسالت د پوهنتون او ټول هلمندې ولس او په اخری تحلیل کې د ټول افغان ملت پر وړاندې په پوره او ټینګ عزم سره سرته ورسوي.

په درنښت

ډیپلوم انجنیر محمود سنگین

سريزه

بُست پوهنتون وياړ لري چې د خپل علمي پرمختگ په لاره کې يې يو بل ډير مهم او اړين گام پورته کړ او هغه د بُست د علمي او څيړنيزي مجلې د لومړۍ گڼې خپرېدل دي . تر هر څه دمخه د پوهنتون ټولو استادانو ، محصلانو او د علم او پوهې د لوی کور مينه والو ته د بُست د علمي او څيړنيزي مجلې د خپرېدلو مبارکي وړاندې کوم او ددې سره جوخت د ټولو ملگرو څخه چې ددې مجلې د جواز په تر لاسه کولو ، ترتيبولو او خپرولو کې يې نه ستړې کېدونکې ونډه اخيستې ده د زړه له کومې مننه کوم .

د علمي کور کهول او اړوند کسانو ته ښکاره ده او پوره باور لري چې د نننۍ نړۍ هر اړخيزه پرمختگ د پوهانو د علمي څيړنو د زيار له برکته ممکن سوی او د لوړو زده کړو مؤسسي ، اکادميک انستيتوتونه او څيړنيز علمي مرکزونه پکښې مرکزي او پريکنده رول لوبولی دی .

همدې اصل او ارزښت ته په کتو سره بُست پوهنتون غواړي د پرمختللو اکاډميکو نورمونو په رعايت د تدريس ، علميڅيړنو او نوښتونو له لارې مسلکي کادرونه وروزي او د معياري تحصيلي اسانتياوو او زمينو په برابرولو سره د ټولنې ځوانانو ته معياري او د لوړ کيفيت لوړې زده کړې وړاندې او د علميڅيړنو پر بنسټ د کره پوهنيزو اثارو د توليد زمينه برابره کړي ، ترڅو د لوړو زده کړو او مسلکي پوهې په ډگر کې د گټورو مهارتونو په تر لاسه کولو او د خپلو رښتينو اهدافو په لاسته راوړلو سره د ټولنې او هيواد په پرمختگ او رغونه کې رغنده ونډه واخلي او د رښتيني خدمت جوگه شي .

ژمن يو چې د هلمند ولايت ، گاونډيو ولايتونو او په ټول هيواد کې ځوان نسل ته د اسلامي ، ملي او کلتوري ارزښتونو په رڼا کې معياري د علمي او مسلکي لوړو زده کړو او پراخو علمي څيړنو زمينه برابره او ټولني او هيواد ته ژمن او روزل سوي کادرونه وړاندې کړو .

د اوس لپاره د بُست علمي او څيړنيزه مجله يوازي د **سائينسي علومو** په برخه کې علمي او څيړنيزي مقالې او ليکني د چاپ او نشر د تگلارې سره سم مني او خپروي او هيله مند يو چې په راتلونکې کې به نورې برخې هم ور زياتي کړل سي .

ډاډ لرم چې د بُست پوهنتون استادان ، محصلان او علمي کارمندان به انشاء الله ، نن ، سبا او په راتلونکې کې د خپلي علمي څيړنيزي مجلې د خپرولو له لارې خپل دغه دروند خو وياړلی دين (پور) ادا کړي . همدا ډول ټولو د علم او پوهې څښتنانو او مينه والو ته په مينه سره بلنه ورکوو چې ددې علمي او څيړنيزي مجلې او د بُست پوهنتون د پرمختگ په لاره کې خپلي علمي او څيړنيزي ليکني ، آندونه ، وړاندیزونه او رغنده نيوکي او مرستي د تل په شان راولوروی او د علم ددې ستر کور په ودانولو کې د خپلي ديني ، او ملي برخي د ادابني وياړ راوبخښی .

موږ هوډ کړيدي او هيله مند يو چې انشاء الله د وخت په تيريدو سره به د خپل هيواد و بچيانو او ځوان نسل ته د تدريس ، ښه روزني او څيړنيز هاند لپاره اړيني او د پام وړ اسانتياوي برابرې کړو تر څو په لومړي پړاو کې خپلو هلمندوالو بيا د سهيل لويديځي حوزي او په پای کې ښي و ټولو هيوادوالو ته د يو داسې چوپړ مصدر وگرځي چې زموږ د ځوريدلي اولس او ويجاړشوي هيواد اقتصادي ، فرهنگي ، سياسي او ټولنيزي ستونزي حل او افغانستان د نړي د پرمختللو هيوادونو په ليکه کې ودريري .

لړليک

د مقالې عنوان

د صفحې

شمېره

۱	د هلمند ولايت بُست روغتون کي د پيپتک قرحاتو د تثقب پېښو څېړنه ډاکټر رحمت الله مايار، پوهندوی ډاکټر علي احمد، ډاکټر ذبيح الله انوري
۸	د هلمند ولايت بُست روغتون کي د غيرمستقيم مغبنی چوره د واقعاتو څېړنه ډاکټر محمد گل امين، پوهندوی ډاکټر علي احمد، ډاکټر ذبيح الله انوري، ډاکټر سيد بسم الله سجادي
۱۶	د هلمند ولايت بُست روغتون کي د هيموروييد د پېښو څېړنه ډاکټر عبدالمنان دوست، ډاکټر ذبيح الله انوري، ډاکټر سيد بسم الله سجادي
۲۲	Global system for mobile communications of infrastructure, Security and Features Sayed Naseer Ahmad Agha, Khan Mohammad Wafa
۲۹	د هلمند ولايت د افغان پُست دولتي شرکت د مصارفو او عوايدو اقتصادي تحليل پوهندوی ډاکټر علي احمد، عبدالکريم کریمي، پوهندوی نقيب الله مجددي
۳۹	د کندهار په ميرويس حوزوي روغتون کي د کترکت د عمليات وروسته Iris Prolapse پېښو څېړنه ډاکټر محمد داود نورزاد، ډاکټر ذبيح الله انوري، ډاکټر سيد بسم الله سجادي
۴۴	د هلمند ولايت په بُست روغتون کي Ischemic Heart Diseases د پېښو تحليل ډاکټر صديق الله فضلي، پوهندوی ډاکټر علي احمد، ډاکټر ذبيح الله انوري، ډاکټر سيد بسم الله سجادي
۵۱	په هلمند ولايت کي د الکترونيکي بانکدارۍ په قبلولو باندي اغېزمن عوامل محب الله آميني، پوهنيار عبدالله زيارمل، نوماند پوهنيار صفت الله آشنا
۵۶	د واپرلس شبکي او CDMA (کوډ وېشنه او څو ځلي لاسرسي) پيژندنه حسن خان مخلص، خان محمد وفا
۶۷	د وزير محمد اکبر خان په روغتون کي د پيلون د کسرونو د پېښو څېړنه ډاکټر محمد خالد نظر، ډاکټر ذبيح الله انوري، ډاکټر سيد بسم الله سجادي

په هلمند ولايت كې د الكترونيكي بانكدارۍ په قبلولو باندې اغېزمن عوامل

محب الله آميني^{۱*}، پوهنيار عبدالله زيارمل^۲، نوماند پوهنيار صفت الله آشنا^۳

^{۱،۳} مالي او بانكي خانگه، اقتصاد پوهنځي، بښت پوهنتون

^۲ مالي او بانكي خانگه، اقتصاد پوهنځي، كندهار پوهنتون

د مسؤل ايميل آدرس: Mohibullahamini78@gmail.com

لنډيز

د الكترونيكي بانكدارۍ په واسطه باندې پيرودونكي كولى سي ټول بانكي معاملات لكه د پيسو تاديه كول، د بانكي حساب كتل، د بيلونو تاديه تر سره كړي، پرته له دې بانك ته په فزيكي ډول مراجعه وكړي. د تكنالوژۍ په اوسني عصر كې بيا هم د بانكونو پيرودونكي د عنعنوي بانكدارۍ له طريقې څخه استفاده كوي، سربيره پر دې چې بانكونو د الكترونيكي بانكدارۍ سيستمونو معرفي كړي، نو مهمه ده، چې د الكترونيكي بانكدارۍ اړوند د هغه فكتورونه او عوامل چې د الكترونيكي بانكدارۍ په استعمالولو او قبلولو (Adoption) كې مهم دي مطالعه سي. د څېړني د ډاټا راټولولو لپاره (Pre-Structured) پوښتپاڼه د مختلفو بانكونو مشريانو د Random Sampling په اساس باندې توزيع سوې، پوښتپاڼه كې د آزاد متحولينو (پوهاوى، باور او په استعمال كې اسانتيا) اړوند پوښتني د Likert Scale په اساس باندې ترتيب سوي او وروسته د فرضيو د امتحانولو لپاره د (Regression Analysis) څخه استفاده سوې، د وخت د كمښت له امله فقط د دريو نسبتا مشهور او مهمو عواملو (پوهاوى، باور او په استعمال كې اسانتيا) اغېزه د د الكترونيكي بانكدارۍ په منلو او قبلولو باندې څېړل سوې، حال دا چې نور زيات فكتورونه هم سته چې د الكترونيكي بانكدارۍ په استعمال او استفاده باندې اغېزه لري لكه (مطابقت، انترنيت ته لاسرسى، ډيموگرافيك متحولين، نسبي گټه، د بانك شهرت، د فعاليتونو سرعت او ځينې نور عوامل چې د نورو څېړنو لپاره لار هواروي، د څېړني په پايله كې معلومه سوه، چې ازادو متحولينو د الكترونيكي بانكدارۍ د قبلولو سره مثبتې اړيكه لري او د دغو متحولينو څخه باور دى چې تر ټولو زيات اغېزمن دي. پوهاوى او په استعمال كې اسانتيا په ترتيب سره د الكترونيكي بانكدارۍ په قبلولو كې اغېزه لري. د دې څېړني د موندنو پر بنسټ كه بانكونه غواړي چې مشريان د الكترونيكي بانكدارۍ استعمال زيات كړي، نو پكار ده، چې د پيرودونكو پوهاوى الكترونيكي بانكدارۍ اړوند زيات كړي او د هغوى باور په الكترونيكي بانكدارۍ باندې زيات كړي او همدارنگه د الكترونيكي بانكدارۍ سيستم، ويبسايټ، او پورتلونه ډير اسانه او هوسا وي او همدارنگه ويبسايټ ته ښه ډيزاين جوړ كړي تر څو خلكو ته په زړه پوري وي او زړه راښكونكى وي.

كليدي كلمې: الكترونيكي بانكداري، قبلول(منل)، پوهاوى، باور، په استعمال كې اسانتيا.

تغیرات او اصلاحات راوستل سوي او د دوهمي لاس معلوماتو لپاره د کتابونو، ریسرچ پیپرونو او انټرنیټ څخه کار اخیستل سوی، د پوښتنیایي په توزیع کي د نورو څېړنکو د تگلاري تعقیب سوی، پوښتنیایي د (Random Sampling) په اساس باندي د مختلفو بانکونو پیروونکو څخه و 99 کسانو ته د نمونې په ډول باندي توزیع سوې او وروسته معلوماتو د تحلیل لپاره د Spss پروگرام څخه په استفاده د (Multiple Regression Analysis) احصایوي تیست څخه کار اخیستل سوی. په پوښتنیایي کي درې ازاد متحولین (پوهاوی، باور او په الکترونیکی بانکداری په استعمال کي اسانتیا) او یو تابع متحول (دالکترونیکی بانکداری استعمال) ټاکل سوی او د ازادو متحولینو اغیزه پر تابع متحول باندي د (Multiple Regression Analysis) په مټ څېړل سوې او همدارنگه د پوښتنیایي داخلي ثبات د کتلو لپاره (Cronbachs Alpha) څخه گټه اخیستل سوې.

ج. مواد

په دې څېړنه کي د اولي او هم د دوهمي ډاټا دواړو څخه استفاده سوې، د اول لاس ډاټا راتولو لپاره د نورو ریسرچ پیپرانو د پوښتنیایي څخه استفاده سوې، خو د څېړني موخو ته په کتو سره په پوښتنیایي کي ځیني تغیرات او اصلاحات راوستل سوي او د دوهمي لاس معلوماتو لپاره د کتابونو، ریسرچ پیپرونو او انټرنیټ څخه کار اخیستل سوی.

د. احصایوي تحلیل

په پوښتنیایي کي درې ازاد متحولین (پوهاوی، باور او په الکترونیکی بانکداری په استعمال کي اسانتیا) او یو تابع متحول (دالکترونیکی بانکداری استعمال) ټاکل سوی او د ازادو متحولینو اغیزه پر تابع متحول باندي د Spss په مرسته (Multiple Regression Analysis) ترسره سوی دی. او همدارنگه د پوښتنیایي داخلي ثبات د کتلو لپاره (Cronbachs Alpha) څخه گټه اخیستل سوې.

نتیجه او مناقشه

لاندي جدول د اعتبار تست (Reliability Test) ښيي چي د هري برخي لپاره د Cronbachs Alpha ښيي که چيري د کرونباس الفا قیمت 0.70 وي نو هغه د منلو وړ برخه یا هم مناسب ډاټا ست دی، که چيري د کرونباس قیمت 0.80 یا تر دې لوړ وي، نو ډیر ښه ډاټا ست دی یا هم ښه برخه ده (Al Hashdi, Akbar2017). څرنگه چي د دغه څېړني عمومي کرونباس الفا قیمت 0.828 دی، د پوهاوي هغه 0.82 په استعمال کي د اسانتیا هغه 0.82 په الکترونیکی بانکداری د باور لپاره قیمت 0.88 د الکترونیکی بانکداری د قبلولو هغه 0.79 دی، دا ټول قیمتونه تر ستاندرد کرونباس الفا قیمتونو زیات دي، چي ښيي د پوښتنیایي ټول متحولین د اعتبار وړ او یو بل سره تړلي دي.

سریزه

په دي وروستيو کلونو کي په افغانستان کي هم د الکترونیکی بانکداری څخه استفاده زیاته سوې او زیاتره بانکونو د الکترونیکی بانکداری سیستمونه معرفي کړي لکه افغان ملي بانک، عزیزي بانک، افغان انټرنشنل بانک، پښتني بانک او یو شمېر نور بانکونه او مختلف الکترونیکی بانکي خدمات پیروونکو ته وړاندي کوي لکه: د تلیفون له لارې د بیلونه تادیه کول، SMS بانکداری، موبایل بانکداری، ATM ماشینونه، ډیجیټ کارتونه او کرډیټ کارتونه توزیع کول، POS خدمات وړاندي کول (Karimi, 2016).

په هلمند ولایت کي هم بانکونو خپل الکترونیکی بانکي سیستمونه معرفي کړي او مشتریانو هم د بانکونو د الکترونیکی خدماتو او تولیداتو څخه استفاده څه نا څه پیل کړې، نو ځکه مهمه ده، چي هغه عوامل تحلیل سي چي په هلمند ولایت کي د الکترونیکی بانکداری په استعمالولو کي اغیز لري، تر څو بانکونو د پیروونکو له ذهنیت او ډیروونکو له اندېښنو څخه چي د الکترونیکی بانکداری په وړاندي یي لري خبر سي او د همدغو فکتورونو په نظر کي نیولو سره خپل الکترونیکی خدمات وړاندي کړي. په دې څېړنه کي درې نسبتا مشهور او معلوم فکتورونه (پوهاوی، باور او په استعمال کي اسانتیا) ټاکل سوې او د هغوی اغیزه د الکترونیکی بانکداری په استعمالولو باندي څېړل سوې. د څېړني د ترسره کولو لپاره د نورو ریسرچ پیپرانو د پوښتنیایي څخه استفاده سوې او د هغوی تگلاره تعقیب سوې، پوښتنیایي د مختلفو Spss بانکونو پیروونکو ته توزیع سوې او وروسته د تحلیل لپاره د (احصایوي Multiple Regression Analysis په مرسته د) پروگرام تیست څخه کار اخیستل سوی. په پوښتنیایي کي درې ازاد متحولین (پوهاوی، باور او د الکترونیکی بانکداری په استعمال کي اسانتیا) او یو تابع متحول (دالکترونیکی بانکداری استعمال) ټاکل سوی او د ازادو Multiple Regression متحولینو اغیزه پر تابع متحول باندي د (په مټ څېړل سوې. Analysis

مواد او کړنلاره

الف. د څېړني ځای او وخت

یاده څېړنه په هلمند ولایت لښکرگاه ښار کي په کال 1401 کي ترسره سوې.

ب. د څېړني ډیزاین

په دې څېړنه کي د اولي او هم د دوهمي ډاټا دواړو څخه استفاده سوې، د اول لاس ډاټا راتولو لپاره د نورو ریسرچ پیپرانو د پوښتنیایي څخه استفاده سوې، خو د څېړني موخو ته په کتو سره په پوښتنیایي کي ځیني

۱ جدول: د اعتبار آزمایښت

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.837	.828	18

۲ جدول: د اعتبار آزمایښت

No	Variables	Items	Cronbach's alpha value
1	Awareness	4	0.828
2	Ease of use	4	0.832
3	Trust	5	0.801
4	adoption of e. banking	5	0.792

ریگریشن تحلیل:

لاندي جدول د ریگریشن تحلیل پایله ښيي:

۳ جدول: د ریگریشن موډل

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.532	0.400	0.387	0.6333

په لوړ جدول کې R د کوریلیشن ضریب دی، چې ازاد متحول او تابع متحول تر منځ اړیکه ښيي، د متحولینو د اړیکې قوت د R په قیمت پسې اړه لري، هر R د مثبت یو طرف ته نیردې کیري، د متحولینو ترمنځ اړیکه په زیاته کچه مثبت وي او هر څومره چې R قیمت منفي خواته نیردې کیري، د متحولینو تر منځ اړیکه په زیاته اندازه منفي وي. په دې څېړنه کې د R قیمت 0.532 دی، چې نسبتاً یو متوسطه اړیکه د متحولینو تر منځ ښکاره کوي، دا مانا چې آزاد متحولین (پوهاوی، باور، په استعمال کې اسانتیا) د تابع متحول (په هلمند ولایت کې د الکترونیکی بانکداری قبول او استعمال) په استعمال او قبلولو باندې مثبت اغیزه لري.

همدارنگه په لوړ جدول کې R^2 (Coefficient of Determination) د نوموړي ضریب د تابع متحول د تغیر کچه یا د تغیر سلنه چې د ازاد متحول د تغیر په پایله کې منځته راځي ښيي، چې په دې څېړنه کې R^2 قیمت 0.40 دی، دا مانا چې د الکترونیکی بانکداری د منلو یا هم قبلولو سطحه 40% وي، چې د ازاد متحولین پواسطه ښودل کیري، یا هم تشریح کیري.

د دې ترڅنگ په لاندي جدول کې د متحولینو د اهمیت کچه یا (Level of Significance) د T-statistics او P-Value په مرسته ښودل سوی. په لاندي ټیبل کې اول ثابت ضریب دی، چې د دې موډل (Intercept) هم ورته ویلی سو، د نوموړي ثابت ضریب لپاره د بیټا قیمت 0.691 دی، یعنې که چیري د دې څېړني ازاد متحولین صفر فرض کړل سي، نو د تابع متحول (د الکترونیکی بانکداری قبول) قیمت 0.691 وي. په جدول کې د (Significance value) د دغه ثابت ضریب $P=0.00$ دا ښيي چې ثابت ضریب موهم دی.

د بیټا قیمت د پوهاوي لپاره 0.251 دی، که چیري د پوهاوي په قیمتونو کې د 1 په اندازه تغیر راسي، نو د الکترونیکی بانکداری په قبلولو کې به د $0.251+0.691$ په اندازه تغیر راسي، د پوهاوي لپاره د $P=0.002$ value یا هم ($T\text{-Statistics}=3.143$)، دا ثابتوي چې په 5% کې د پوهاوي اغیزې د الکترونیکی بانکداری په قبلولو او استعمال کې د پام وړ دي، چې دا زموږ د څېړني اوله فرضیه ثابتوي (پوهاوی د الکترونیکی بانکداری په قبلولو کې مثبت اغیزه لري).

په استعمال کې د اسانتیا لپاره د بیټا قیمت 0.114 دی، که چیري په استعمال کې د اسانۍ په قیمت کې د 1 واحد په اندازه تغیر راسي نو الکترونیکی بانکداری په قبلولو او منلو کې به تغیر د $0.114+0.691$ په اندازه وي، که د Sig قیمت وگورو 0.103 دی. دا زموږ دوهمه فرضیه ثابتوي چې په استعمال کې اسانې د الکترونیکی بانکداری په قبلولو باندې مثبت اغیزه لری، په اخره کې په الکترونیکی بانکداری باندې د باور لپاره د بیټا قیمت 0.322 دی، که چیري د باور لپاره د بیټا قیمت د 1 په اندازه سره تغیر وکړي، نو په دې سره به د الکترونیکی بانکداری په قبلولو کې د $0.322+0.691$ په اندازه تغیر وکړي، په پای کې زموږ دریمه فرضیه هم ثابته سوه، چې باور د الکترونیکی بانکداری په قبلولو باندې اثر لري.

۴ جدول: د ریگریشن موډل

Modal	Unstd. Coeff.		Std. coefficient		
	β	STD. error	B	T	Sig
Constant	.691	.175		3.951	0.00
Awareness	.251	.080	.266	3.143	0.002
Ease of use	.114	.070	.126	1.640	.103
Trust	.322	.070	.362	4.571	0.00

چې د الکترونیکي بانکدارۍ په قبولولو باندې زیاته اغېزه لري، چې د بیتا ضریب یې 0.251 دی او په اخیږه کې اغېزه یې نسبتاً کمه ده، هغه په استعمال کې اسانتیا ده، د بیتا ضریب یې 0.114 دی، د څېړنې موندنو دا هم وښودل چې دغه درې واړه فکتورونو په ګډه د الکترونیکي بانکدارۍ په قبولولو باندې د 0.40 په اندازه تاثیر درلودای سې یعنې که چیرې درې سره متحولینو 100٪ سلنه زیات کړل سې یا هم کار ورته وسې نو الکترونیکي بانکداري به 40٪ زیاته سې. د دې لپاره چې دا موضوع ښه وڅېړل سې، نو پکار ده، چې هغه نور عوامل چې د الکترونیکي بانکدارۍ په منلو کې اغېزه لري په نظر کې ونیول سې. بانکونه کولای سې الکترونیکي بانکداري د رقابتي ګټې په حیث وکاروي، د څېړنې د پایلو پر بنسټ که چیرې بانکونه غواړي چې پیروندونکي د الکترونیکي بانکدارۍ څخه استفاده زیاته کړي، نو باید دغه فکتورونو د اغېزې په حساب په نظر کې نیولو سره خپل د بازارموندني طرحه او ستراتیژي جوړه کړي.

اخځلیکونه

- Al-Hashedi, A. H., & Abkar, S. A. (2017). The Impact of Service Quality Dimensions on Customer Satisfaction in Telecom Mobile Companies in Yemen. *American Journal of Economics*, 7(4), 186–193. <https://doi.org/10.5923/j.economics>.
- Haneen A., A.-A., & Al-Dmour, H. (2014). Determinants of Internet Banking. *International Journal of Business and Management*, 9(12), 150.
- Ilias, S., & Maria, K. (2016). Investigating the Determinants of Internet Banking Adoption in the Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the Changed World, 9(4), 501-510.
- Kolodinsky, J. (2004). The adoption of electronic Banking Technologies by US Consumers. *The International Journal of Bank*, 22(4), 30-41.
- Karimi, A. (2016). Study of E-banking Services and. *Munich Personal RePEc Archive*, 5(4), 150-158
- KÖSE, T. (2020). Determinants of Internet Banking Adoption in Turkey1. *Journal of Yasar University*, 15(58), 167-176.
- Nasrei, W. (2011). Factors Influencing the Adoption of Internet Banking in Tunisia. *International Journal of Business and Management*, 6(2), 8.
- Ramavhona, T., & Sello, M. (2016). Factors Influencing Internet Banking Adoption in. *South African Journal of Information Management*, 18(2).
- Raza, M., & Naveed, M. (2017). Determinants of Internet Banking Adoption by Banks in Pakistan. *Management and Organizational Studies*, 4(4).
- Wai-Ching, P. (2008). Users' Adoption of E-Banking Services. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 23(1), 59-69.

۵ جدول: د ټي آزمایښت T test

Hypotheses	T.value	Sig	Results
Awareness is significant to EBA	3.143	0.002	Supported
Easy of use is significant to EBA	1.640	0.103	Supported
Trust is significant to EBA	4.571	0.000	Supported

To Summarize the Overall Model of this Study, we Structured is as Follow:

$$EBA = \alpha + \beta_1(AW) + \beta_2(EU) + \beta_3(TR) + \epsilon$$

$$EBA = 0.691 + 0.251(AW) + 0.114(EU) + 0.322(TR) + \epsilon$$

EBA= E-banking Adoption

AW= Awareness

TR= Trust

EU= Ease of Use

۶ جدول: د مستقل او تابع متحول تر منځ اړیکه

Variables	E-banking adoption	Awareness	Ease of use	Trust
E-banking adoption	1	.538**	.417**	.565**
Awareness	.538**	1	.527**	.569**
Ease of use	.417**	.527**	1	.419**
Trust	.565**	.569**	.419**	1

پایله

دا څېړنه مور ته د هلمند په ولایت کې د الکترونیکي بانکدارۍ د قبولولو اړوند تعینونکي عوامل رابښي د ډاټا راټولولو او هغه د Spss پروگرام کې د تحلیل کولو وروسته دا پایله لاسته راغله چې په هلمند ولایت کې د الکترونیکي بانکدارۍ په قبولولو باندې (پوهاوی، باور، او په استعمال کې اسانتیا) مثبت اغېزه لري، د Multiple Regression Analysis د پایلو وروسته معلومه سوه، چې باور د الکترونیکي بانکدارۍ په قبولولو باندې تر ټولو ډیره اغېزه ځکه لري چې د نوموړي مستقل متحول لپاره د بیتا ضریب 0.322 و او ورپسې د پوهاوي دی،

Factors Affecting the Adoption of Electronic Banking in Helmand Province

Mohibullah Amini^{1*}, Abdullah Ziarmal² and Sifatullah Ashna³

^{1,3}Teaching Assistant, Finance and Banking Department, Economic Faculty, Bost University, Email: Mohibullahamini78@gmail.com

²Teaching Assistant, Finance and Banking Department, Economic Faculty, Kandahar University

Abstract

Customers Can Now Perform all Banking Transactions Such as Payments of bill, Checking Bank Balance and Transferring of with Help of E-banking using their Mobile phones or laptops without Visiting the Branch. The Main Objective of the Research is to Determine the factors that have significant effect on the Adoption of e Banking Adoption. Both Primary and Secondary Data have been used while Conducting the Research. For Collecting Primary Data, the Pre-structured Questionnaire has been Distributed Randomly. The Questions Related to Variables are formed in Likert scale. For Analyzing the Relationship Between Independent and Dependent Variable, Multiple Regressions are used. As per this Study only three Independent Variables such (Awareness, trust and ease at use) have been Considered. The Study Results have shown that Independent Variable have Strong Positive Effect on Independent variables. And the Among the Independent Variables trust, Awareness and Ease at use have Respectively Greater Effect on E-banking Adoption. The study Suggests Banks that in Order to Increase the use of E-banking it should make sure that Customers are Safe while using the e Banking Furthermore Awareness of Customers should be Increased and for Doing e Banking Transaction the Portal and Website should Convenient and Easy.

Keywords: E-banking, Awareness, Trust, Ease of use, Adoption.

BOST

Academic & Research National Journal

Volume

Issue

Year

1

2

2023

